

คุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Communication Value of Key Audit Matters of Companies in Industrials Group Listed on the Stock Exchange of Thailand

กรกนก คุตมูม¹ นฤนาถ ศราภัยวานิช² วิสุตพร จิตอารี^{*3} และ วนิสร สุวรรณมงคล⁴

^{1, 2, 3, 4} คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Kornkanok Kutmuang¹, Narunard Sarapaiwanich² Wisuttorn Jitaree^{*3} and Wanisara Suwanmongkol⁴

^{1, 2, 3, 4} Faculty of Business Administration, Chiang Mai University

(Received: February 27, 2019; Revised: April 10, 2019; Accepted: June 20, 2019)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและหน้ารายงานผู้สอบบัญชีฉบับภาษาอังกฤษของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2558-2560 และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) อ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในขณะเดียวกัน รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีโทนของเนื้อหาในเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ดังนั้นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจึงมีคุณค่าด้านการสื่อสารมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบเดิมที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

คำสำคัญ: 1) คุณค่าด้านการสื่อสาร 2) เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ 3) การตรวจสอบบัญชี 4) กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Abstract

This study aims to investigate communication value of Key Audit Matters (KAM) of companies in industrials group listed on the Stock Exchange of Thailand. Data is collected from the Financial Statements and Audit Reports (English version) in B.E. 2015-2017 of companies in industrials group listed on the Stock Exchange of Thailand. Then, the data obtained is analyzed by the Multiple Regression Analysis. The findings reveal that the audit report with KAM is easier to read than the audit report without KAM. In the meanwhile, the negative tone of content is presented much more in the audit report with KAM than the audit report without KAM. Therefore, the new version of audit report with KAM has more communication values than the old version without KAM.

Keywords: 1) Communication Value 2) Key Audit Matter (KAM) 3) Auditing 4) Industrials Group

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต (Master Student, of Accountancy Program)

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบัญชี (Associate Professor, Department of Accounting)

³ *อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี (Lecturer, Department of Accounting) Email: wisuttorn.j@cmu.ac.th

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี (Lecturer, Department of Accounting)

บทนำ (Introduction)

รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับความถูกต้องของงบการเงินที่ทำการตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไปหรือไม่ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีและงานที่ให้ความเชื่อมั่นระหว่างประเทศ (The International Auditing and Assurance Standards Board: IAASB) ได้เล็งเห็นว่าการพัฒนารายงานของผู้สอบบัญชีเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้วิชาชีพการสอบบัญชีมีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้นการปรับปรุงรายงานของผู้สอบบัญชีจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการสื่อสารข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีให้ตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการเพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters: KAM) มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับรองอนุญาต ได้กำหนดให้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบนี้ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีใช้สื่อสารกับผู้ใช้งบการเงิน รวมถึงผู้มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานของผู้สอบบัญชี ทำให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีความโปร่งใสมากขึ้น และงบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น (Coram, et al., 2011, pp. 235-252; Federation of Accounting Professions, 2016, pp. 1-24) ทั้งนี้มาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 260 เรื่อง การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล ได้กำหนดประเด็นที่ผู้สอบบัญชีต้องสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล เช่น ข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้สอบบัญชีพบในระหว่างการตรวจสอบบัญชี เพื่อช่วยให้ผู้สอบบัญชีและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทในการสอบบัญชี และช่วยผู้สอบบัญชีในการได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการสอบบัญชีจากผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล อีกทั้งยังช่วยผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแลในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน (Federation of Accounting Professions, 2018, pp. 1-24) เรื่องสำคัญในการตรวจสอบจึงช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจกิจการและเรื่องที่สำคัญในงบการเงินได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้ทราบว่าส่วนใดเป็นส่วนสำคัญ

ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารและเรื่องสำคัญที่ผู้สอบบัญชีให้ความสนใจ (Federation of Accounting Professions, 2016, pp. 1-30) และยังเป็นการเพิ่มการสื่อสารระหว่างผู้สอบบัญชีกับผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแล ทำให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมและส่งผลให้ผู้สอบบัญชีใส่ใจเรื่องที่จะสื่อสารเป็นพิเศษซึ่งอาจสะท้อนถึงคุณภาพของงานตรวจสอบ (Federation of Accounting Professions, 2015, pp. 1-24)

Smith and Smith (1971, pp. 552-561) ได้ทำการศึกษาคูณค่าด้านการสื่อสารของรายงานทางการเงินผ่านหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการที่มีขนาดใหญ่ 50 ลำดับแรกใน Fortune's List ในปี 1969 โดยทำการวัดคุณค่าด้านการสื่อสารผ่านความสามารถด้านการอ่าน (Readability) และพบว่าหมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการเหล่านี้มีคุณค่าด้านการสื่อสารจำกัดสำหรับผู้ที่ยังน้อยกำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของคำที่ใช้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยให้ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษานในอนาคตว่าควรหาวิธีการในการวัดความสามารถด้านการอ่านที่เหมาะสมกับรายงานทางการเงินที่ดีขึ้น เพื่อให้สามารถวัดความสามารถด้านการอ่านของรายงานทางการเงินได้อย่างแท้จริง ต่อมา Coram, et al., 2011, pp. 235-252 ได้ทำการศึกษาคูณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชี และพบว่านักวิเคราะห์ทางการเงินไม่ได้ใช้ประโยชน์จากรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่มากนักโดยเฉพาะเมื่อรายงานผู้สอบบัญชีเป็นแบบไม่มีเงื่อนไข และได้ให้ข้อเสนอแนะว่ารายงานผู้สอบบัญชีจะมีคุณค่าด้านการสื่อสารหากมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายการที่ต้องใช้ดุลยพินิจหรือประมาณการทางการเงินที่สำคัญ หรือมีรูปแบบที่เป็นอิสระ (Dell'Acqua, et al., 2016, pp. 831-848)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของ Tangruenrat (2015a, pp. 26-44) พบว่า คุณค่าของรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสองด้านสำคัญในรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ คือ การระบุชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีจะส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังในการปฏิบัติงานมากขึ้น

และการระบุ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” จะส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจลักษณะทางธุรกิจได้ดีขึ้น เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาสาระของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะปรากฏในรายงานของผู้สอบบัญชี ได้แก่ การอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และระบุว่าเหตุใดเรื่องดังกล่าว จะเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และ ผู้สอบบัญชีจัดการกับเรื่องดังกล่าวอย่างไร ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจแนวปฏิบัติในการนำเสนอ และสามารถวิเคราะห์ถึงประโยชน์และประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Tangruenrat, 2015b, pp. 110-127)

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจัดจำหน่ายวัตถุดิบทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้หลายอุตสาหกรรม ได้แก่สินค้าขั้นต้นหรือสินค้าขั้นกลาง วัสดุอุตสาหกรรม และเครื่องจักรบรรจุภัณฑ์ กระดาษ และวัสดุการพิมพ์ ปีโตรเคมี และเคมีภัณฑ์ เหล็ก และยังรวมไปถึงอุตสาหกรรมยานยนต์อีกด้วย สินค้าอุตสาหกรรม ถือเป็นกลุ่มสินค้าหนึ่งที่น่ารายได้เข้าสู่ประเทศได้เป็นอย่างมาก ผ่านการส่งออก โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจสำคัญ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (BOT, 2015, pp. 1-58) เมื่อธุรกิจนี้มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศจึงทำให้มีนักลงทุนหรือผู้ที่สนใจในธุรกิจต่าง ๆ ต้องการใช้งบการเงินเพื่อมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ จึงทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่เข้ามามีส่วนช่วยในการพิจารณาตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

ทั้งนี้การศึกษาเรื่องคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ได้มีการศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้ว การศึกษาเรื่องดังกล่าวในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย ยังไม่มีการศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ 2 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการอ่าน (Readability) และโทนของเนื้อหา (Tone) (Smith, 2016, pp. 4-5) ของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากงบการเงินและหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีในปี 2558 เทียบกับ

ปี 2559 และปี 2560 เพื่อศึกษาว่าจากปี 2558 ที่ยังไม่ได้มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับปี 2559 และปี 2560 ที่ได้มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะมีคุณค่าด้านการตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ และทำการศึกษานำรายงานของผู้สอบบัญชีปี 2559 เทียบกับปี 2560 ว่าเมื่อมีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแล้วมีคุณค่าด้านการสื่อสารแตกต่างกันหรือไม่ การศึกษานี้ทำให้ทราบคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และยังทำให้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสามารถนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการออกแบบ และกำหนดหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีได้ดียิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการศึกษาของ (Smith, 2016, pp. 1-57) และ Li (2008, pp. 221-247) พบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) สามารถอ่านได้ง่ายกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบเก่าที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) ทั้งนี้เนื่องมาจากรายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่มีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชี จึงมีการใช้คำที่มีความซับซ้อน และจำนวนคำในประโยคน้อยลง เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจในข้อมูลที่สื่อสารได้ตรงกับเจตนาของผู้สอบบัญชีได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) มีโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบมากกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบเก่าที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุด และมีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้นหากรายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) จะมีคุณค่าด้านการสื่อสารจะต้องสามารถถ่ายทอดเรื่องดังกล่าวได้ตรงกับเจตนาของวรรคนี้ จึงทำโทนของเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเชิงลบมากกว่าเชิงบวก

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานดังต่อไปนี้

H1: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter)

H1a: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) สามารถอ่านได้ง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter)

H1b: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter)

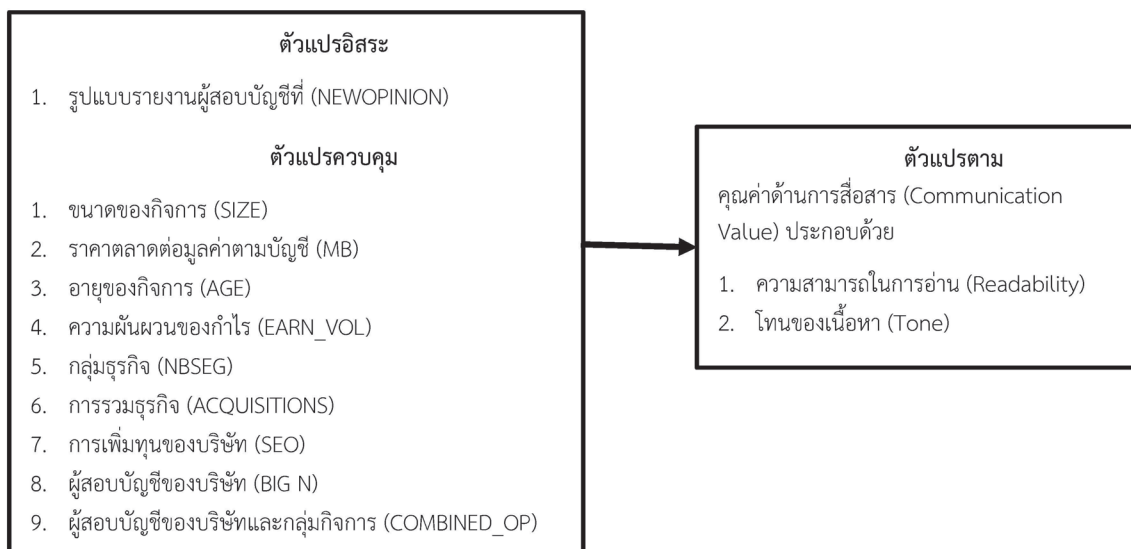
จากการทบทวนแนวคิด และการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่พบว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ได้มีการเริ่มบังคับใช้ครั้งแรกในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ซึ่งผู้สอบบัญชีในประเทศไทยยังไม่มีประสบการณ์ และไม่มีตัวอย่างของรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่นี้มาก่อน จึงอาจจะยังไม่สามารถสื่อสารข้อมูลได้ตรงกับเจตนาของตนเองได้ดีมากนักเมื่อเทียบกับปีต่อ ๆ มา ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานดังต่อไปนี้

H2: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีหลัง มีคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีแรก

H2a: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีหลัง สามารถอ่านได้ง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีแรก

H2b: รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีหลัง มีโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในปีแรก

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระคือ รายงานผู้สอบบัญชี (NEWOPINION) และตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ (SIZE) ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MB) อายุของกิจการ (AGE) ความผันผวนของกำไร (EARN_VOL) กลุ่มธุรกิจ (NBSEG) การรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS) การเพิ่มทุนของบริษัท (SEO) ผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากร้านงานสอบบัญชี BIG4 (BIG N) และผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการ (COMBINED_OP) ดังแสดงในกรอบแนวคิดการศึกษา ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัย

แบบจำลอง

แบบจำลองที่ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
พัฒนามาจากแบบจำลองของ Smith (2016, pp. 18-20)
โดยผู้วิจัยได้ตัด 2 ตัวแปรออกจากโมเดลในการศึกษา
คือ

1) **Slit** (Special items) คือ รายการพิเศษซึ่ง
ในประเทศไทยได้มีการยกเลิกการแสดง รายได้และ
ค่าใช้จ่ายปีนรายการพิเศษไม่ว่าจะแสดงในงบกำไร

ขาดทุน หรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
(Federation of Accounting Professions, 2007)

2) **Industry Fixed Effects** คือ ประเภท
อุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ซึ่งทางผู้วิจัยได้ศึกษาเพียงหนึ่งกลุ่มอุตสาหกรรม คือ
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
จากที่กล่าวข้างต้นจึงได้โมเดลที่ใช้ในงานวิจัยนี้
คือ

$$\begin{aligned} \text{Communication Value} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \\ & \beta_4 \text{AGE}_{it} + \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \\ & \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \\ & \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned}$$

ทั้งนี้คุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication
Value) สามารถวัดได้จาก 2 ตัวแปร คือ ความสามารถ

ในการอ่าน (Readability) และโทนของเนื้อหา (Tone)
ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Readability} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \beta_4 \text{AGE}_{it} + \\ & \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \\ & \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned} \quad \dots(1)$$

$$\begin{aligned} \text{Tone} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NEWOPINION}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{MB}_{it} + \beta_4 \text{AGE}_{it} + \\ & \beta_5 \text{EARN_VOL}_{it} + \beta_6 \text{NBSEG}_{it} + \beta_7 \text{ACQUISITION}_{it} + \beta_8 \text{SEO}_{it} + \\ & \beta_9 \text{BIGN}_{it} + \beta_{10} \text{COMBINED_OP}_{it} + \varepsilon \end{aligned} \quad \dots(2)$$

โดยที่

Readability	=	ความสามารถในการอ่าน
Tone	=	โทนของเนื้อหา
NEWOPINION	=	รูปแบบรายงานผู้สอบบัญชี
SIZE _i	=	ขนาดของบริษัท i
MB _i	=	ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัท i
AGE _i	=	อายุของบริษัท i
EARN_VOL _i	=	ความผันผวนของกำไรบริษัท i
NBSEG _i	=	กลุ่มธุรกิจบริษัท i
ACQUISITION _i	=	การรวมธุรกิจของบริษัท i
SEO _i	=	การเพิ่มทุนของบริษัท i
BIGN _i	=	ผู้สอบบัญชีของบริษัท i
COMBINED_OP _i	=	ผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการของบริษัท i

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

งานวิจัยนี้ครอบคลุมคือ บริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 - 2560 ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่ผู้สอบบัญชีไม่แสดงความคิดเห็นต่องบการเงินเนื่องจากไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน (SET, 2017) โดยเก็บรวบรวมจากระบบฐานข้อมูล SETSMART และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี

ตัวแปรและการวัดค่า

1. ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) โดยแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ **ความสามารถในการอ่าน** (Readability) และ **โทนของเนื้อหา** (Tone)

สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 1 จะใช้ข้อมูลปี 2558 ปี 2559 และปี 2560 โดยตัดวรรค ความรับผิดชอบของผู้บริหารและวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี เนื่องจากมีความแตกต่างของรูปแบบระหว่าง 2 วรรคนี้อย่างมีสาระสำคัญ ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 242 ชุดข้อมูล

สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 2 จะใช้ข้อมูลปี 2559 และปี 2560 โดยไม่ตัดวรรคความรับผิดชอบของผู้บริหารและวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีเนื่องจากทั้ง 2 ปีไม่มีความแตกต่างของรูปแบบระหว่าง 2 วรรคนี้ ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 162 ชุดข้อมูล ทั้งนี้การศึกษานี้ไม่ได้ทำการตัดวรรคอื่น ๆ ที่อาจมีเพิ่มเติมในรายงานผู้สอบบัญชี เช่น วรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ และวรรคข้อมูลอื่น ๆ สำหรับการทดสอบทั้ง 2 สมมติฐาน

1) **Readability** คือ ความสามารถในการอ่านสามารถวัดได้โดย FOG Index คือ ดัชนีการทดสอบความสามารถในการอ่านที่ออกแบบมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อความอ่านง่ายหรือยากเพียงใด ซึ่งต้องวัดจากข้อความภาษาอังกฤษ ดังนั้นการศึกษานี้จึงวัดค่า Fog Index จากรายงานผู้สอบบัญชีที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Li (2008, pp. 221-247) และ Smith (2016, pp. 1-57) ที่ได้ใช้ค่าดัชนี Fog Index มาเป็นตัววัดความสามารถในด้านการอ่าน ทั้งนี้การใช้ Fog index ก็มีข้อจำกัดบางประการ เช่น คำบางคำที่จำนวนพยางค์มากอาจไม่ได้เป็นคำที่ยาก

หรือซับซ้อน ในขณะที่คำบางคำที่มีจำนวนพยางค์ไม่มากแต่ไม่ได้ถูกใช้บ่อยอาจเป็นคำยากหรือซับซ้อน (Seely, 2013, pp. 120-123)

ทั้งนี้ การศึกษานี้คำนวณค่า Gunning Fog Index ดังนี้

$$\text{FOG} = (\text{Calculated as Words per Sentence} + \text{Percent of Complex Words}) \times 0.4$$

โดยที่

Calculated as Words per Sentence = จำนวนคำเฉลี่ยต่อประโยค

Percent of Complex Words = ร้อยละของคำที่ซับซ้อน (คำที่ซับซ้อน หมายถึง คำที่มีจำนวนพยางค์ 3 พยางค์ขึ้นไป)

ความสามารถในการอ่าน (Readability) ใช้ค่าดัชนี FOG Index การทดสอบความสามารถในการอ่านที่ออกแบบมาเพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อความอ่านง่ายหรือยากเพียงใด โดยถ้าการวัดค่าออกมามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 12 หมายความว่าข้อความนั้นมีความยากต่อการอ่าน และถ้าค่าที่ได้ออกมาค่าน้อยกว่า 12 หมายความว่า ข้อความนั้นมีความง่ายต่อการอ่าน ในงานวิจัยครั้งนี้หากรายงานผู้สอบบัญชีมีค่าดัชนี Fog Index น้อย หมายความว่า สามารถอ่านได้ง่ายกว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีค่าดัชนี Fog Index มาก

2) **Tone** คือ โทนของเนื้อหา สามารถวัดได้ โดยแบ่งตาม Bill McDonald's Word List (Dictionary) ซึ่งแบ่งลักษณะของคำในภาษาอังกฤษเป็นลักษณะเชิงบวก (Positive) เช่น Accomplish, Boosted และ Efficiently ลักษณะเชิงลบ (Negative) เช่น Unpredictable, Violently และ Worthless ดังนั้นการศึกษานี้จึงวัดค่า Tone จากรายงานผู้สอบบัญชีที่เป็นภาษาอังกฤษ สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$\text{Tone} = (\text{POSITIVE} - \text{NEGATIVE}) / (\text{POSITIVE} + \text{NEGATIVE})$$

โดยที่

POSITIVE = คำที่มีลักษณะในเชิงบวก

NEGATIVE = คำที่มีลักษณะในเชิงลบ

ดังนั้นค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของ Tone ควรจะมีค่าเป็น 1 และ -1 ตามลำดับ

2. ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รายงานผู้สอบบัญชีที่มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญ ในการตรวจสอบ (NEWOPINION) สามารถวัดได้โดย 0 กับ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 1

ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้าเป็นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีปี 2559 และปี 2560; ตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าเป็นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีปี 2558

เนื่องจากปี 2558 เป็นปีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ส่วนปี 2559 และปี 2560 เป็นปีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

- สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้าเป็นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีปี 2560; ตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าเป็นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีปี 2559

เนื่องจากปี 2559 เป็นปีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นปีแรก ส่วนปี 2560 เป็นปีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีถัดมา

3. ตัวแปรควบคุม

ตัวแปรควบคุมในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) ขนาดของกิจการ (SIZE)

จากการศึกษาของ Smith (2016, p. 21-22) และ Li (2008, pp. 224-225) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่จะมีการนำเสนอข้อมูลการตรวจสอบของกิจการที่มาก มีจำนวนคำในประโยคมากมีการใช้คำที่มีค่านวนพยางค์มาก ซึ่งขนาดของกิจการสามารถวัดได้จากลอการิทึมของสินทรัพย์รวม ณ วัน สิ้นปี

2) ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MB)

จากการศึกษาของ Smith (2016, p. 25) พบว่า ราคาตลาดของกิจการเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากบริษัทที่มีมูลค่าตลาดสูงจะมีอัตราการเจริญเติบโตสูง มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ซับซ้อนและอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานบ่อย จึงมีข้อมูลที่ทำให้หน้ารายงานผู้สอบบัญชีต้องใช้คำในประโยคมาก และ

มีการใช้คำที่ซับซ้อน ซึ่งราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีสามารถวัดได้จากมูลค่าตลาด ณ วันสิ้นปีหารด้วยมูลค่าตามบัญชี ณ วันสิ้นปี

3) อายุของกิจการ (AGE)

จากการศึกษาของ Li (2008, p. 223) พบว่า อายุของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากบริษัทที่มีอายุมากแสดงว่าบริษัทมีเสถียรภาพและความยั่งยืน มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้หน้ารายงานผู้สอบบัญชีไม่จำเป็นต้องใช้คำในประโยคมากและมีการใช้คำที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งอายุของกิจการสามารถวัดได้โดยนับ จำนวนปีตั้งแต่ปีที่เสนอขายหุ้นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปีที่เก็บข้อมูล

4) ความผันผวนของกำไร (EARN_VOL)

จากการศึกษาของ พบว่า Smith (2016, pp. 26-28) และ Li (2008, pp. 231-235) ความผันผวนของกำไรมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากบริษัทที่มีความผันผวนของกำไรมากมักจะมีรูปแบบการดำเนินงานที่ซับซ้อน การดำเนินกิจการยังไม่มีเสถียรภาพ ทำให้หน้ารายงานผู้สอบบัญชีต้องใช้คำในประโยคมากและมีการใช้คำที่ซับซ้อน ซึ่งความผันผวนของกำไรสามารถวัดได้จากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรสำหรับรอบ ระยะเวลาบัญชี 5 ปีย้อนหลัง

5) กลุ่มธุรกิจ (NBSEG)

จากการศึกษาของ Smith (2016, pp. 52-56) พบว่า บริษัทที่มีกลุ่มธุรกิจจะมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมและรายละเอียดที่มาก ทำให้มีข้อมูลที่มีจำนวนมากและหลากหลายประเด็น รายงานผู้สอบบัญชี จึงต้องใช้คำในประโยคมาก และมีการใช้คำที่ซับซ้อน กลุ่มธุรกิจจึงมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) ซึ่งกลุ่มธุรกิจสามารถวัดได้จากลอการิทึมของจำนวนกลุ่มธุรกิจ

6) ค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจ (ACQUISITION)

จากการศึกษาของ Smith (2016, pp. 52-56) พบว่า บริษัทที่มีการรวมธุรกิจจะมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมและรายละเอียดที่มาก เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการรวมธุรกิจดังกล่าว ทำให้ในรายงานผู้สอบบัญชีมีการใช้คำในประโยคมากและมีการใช้คำ

ที่ซับซ้อน เป็นผลทำให้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) ซึ่งค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจสามารถวัดได้โดยให้ ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้ามีค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจ และตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าไม่มีค่าใช้จ่ายในการรวมธุรกิจ

7) การเพิ่มทุนของบริษัท (SEO)

จากการศึกษาของ Smith (2016, pp. 52-56) และ Li (2008, pp. 232-234) พบว่า การเพิ่มทุนของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากบริษัทมีการขยายตัวทางธุรกิจมีข้อมูลที่ต้องเปิดเผยและอธิบายถึงเหตุผลในการเพิ่มทุน จึงมีการใช้คำในประโยคมากและมีการใช้คำที่ซับซ้อน ซึ่งการเพิ่มทุนของบริษัทสามารถวัดได้โดยให้ ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้ามีการเพิ่มทุน และตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าไม่มีการเพิ่มทุน

8) ผู้สอบบัญชีของบริษัท (BIG N)

จากการศึกษาของ Smith (2016, pp. 50-54) พบว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่ออกโดยสำนักงานสอบบัญชีที่มาจาก BIG 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) เนื่องจากสำนักงานสอบบัญชีที่มาจาก BIG 4 เป็นสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ มักไม่

แสดงความเห็นที่ซับซ้อน ซึ่งผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 สามารถวัดได้โดยให้ ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้าผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 และตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าผู้สอบบัญชีของบริษัทไม่ได้มาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4

9) ผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการ (COMBIND_OP)

จากการศึกษาของ Smith (2016, pp. 53-54) พบว่า บริษัทที่ผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการเป็นสำนักงานเดียวกันจะมีการแสดงข้อมูลที่น้อยลงเนื่องจากผู้สอบบัญชีจะมีข้อมูลของกลุ่มกิจการที่ครบถ้วนชัดเจน และสามารถทำความเข้าใจรายการระหว่างกลุ่มกิจการได้ดีกว่าการที่มีผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการเป็นคนละสำนักงานจึงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) ซึ่งผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการสามารถวัดได้โดยให้ ตัวบ่งชี้ = 1 ถ้าผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มเป็นสำนักงานเดียวกัน และตัวบ่งชี้ = 0 ถ้าเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการไม่ใช่สำนักงานเดียวกัน

ตาราง 1 แสดงตัวแปรควบคุมที่มีผลต่อคุณค่าด้านการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ลำดับที่	ตัวแปรควบคุม	ผลการคาดการณ์ต่อคุณค่าด้านการสื่อสาร	งานวิจัย
1	ขนาดของกิจการ (SIZE)	-	Smith (2016, pp. 21-22) และ Li (2008, pp. 224-225)
2	ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MB)	-	Smith (2016, p. 25)
3	อายุของกิจการ (AGE)	+	Li (2008, p. 223)
4	ความผันผวนของกำไร (EARN_VOL)	-	Smith (2016, pp. 26-28) และ Li (2008, pp. 231-235)
5	กลุ่มธุรกิจ (NBSEG)	-	Smith (2016, pp. 52-56)
6	การรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS)	-	Smith (2016, pp. 52-56)
7	การเพิ่มทุนของบริษัท (SEO)	-	Smith (2016, pp. 52-56) และ Li (2008, pp. 232-234)
8	ผู้สอบบัญชีของบริษัท (BIG N)	+	Smith (2016, pp. 50-54)
9	ผู้สอบบัญชีของบริษัทและกลุ่มกิจการ (COMBIND_OP)	+	Smith (2016, pp. 53-54)

ตาราง 2 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรตาม

ตัวแปร			ความสามารถในการอ่าน (Readability)	โทนของเนื้อหา (Tone)
จำนวน 80 บริษัท				
ตัด วรรคความ รับผิดชอบของ ผู้บริหารและ ผู้สอบบัญชี	ปี 2558	Minimum	15.73	-1.00
		Maximum	104.90	0.00
		Mean	42.31	-0.29
		Std. Deviation	18.82	0.44
	จำนวน 82 บริษัท			
	ปี 2559	Minimum	17.61	-1.00
		Maximum	54.55	0.17
		Mean	25.35	-0.75
		Std. Deviation	6.76	0.32
	จำนวน 80 บริษัท			
	ปี 2560	Minimum	18.20	-1.00
		Maximum	31.10	0.09
		Mean	22.64	-0.78
		Std. Deviation	2.25	0.26
ไม่ตัด วรรคความ รับผิดชอบของ ผู้บริหารและ ผู้สอบบัญชี	จำนวน 82 บริษัท			
	ปี 2559	Minimum	19.51	-1.00
		Maximum	31.30	0.00
		Mean	24.51	-0.84
		Std. Deviation	2.24	0.15
	จำนวน 80 บริษัท			
	ปี 2560	Minimum	20.12	-0.94
		Maximum	27.20	0.00
		Mean	23.57	-0.86
		Std. Deviation	1.49	0.11

ผลการศึกษา (Results)

1) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากข้อมูลจำนวน 242 ชุด ข้อมูล ได้ถูกนำมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัย โดยค่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัยในส่วนนี้ประกอบด้วย ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากตาราง 2 สามารถสรุปได้ ดังนี้

ความสามารถในการอ่าน (Readability)

จากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความสามารถในการอ่าน (Readability) ในปี 2558 มีค่าเท่ากับ 42.31

ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยในปี 2559 และปี 2560 ทั้งที่ตัดและไม่ตัดวรรคความรับผิดชอบบริหารและ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 25.35, 24.51 และปี 2560 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 22.64, 23.57 ตามลำดับ และมีค่าใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ Smith (2016, pp. 54-56) ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.35 แต่มีค่ามากกว่าผลการศึกษาของ Li (2008, p. 244) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.39 แสดงให้เห็นว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีเป็นแบบเก่าในปี 2558 ซึ่งไม่ได้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) อ่านยากกว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีเป็นแบบใหม่ในปี 2559 และปี 2560 ซึ่งมีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter)

โทนของเนื้อหา (Tone)

ส่วนโทนของเนื้อหา (Tone) พบว่า ค่าเฉลี่ยในปี 2558 มีค่าเท่ากับ -0.29 ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั้งที่ตัดและไม่ตัดวรรณกรรมรับผิดชอบบริหารและผู้สอบบัญชีในปี 2559 ซึ่งมีค่าเท่ากับ -0.75, -0.84 และ

ปี 2560 ซึ่งมีค่าเท่ากับ -0.78 และ -0.86 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ามีค่าติดลบ (-) ที่เพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมสำคัญในการตรวจสอบมีโทนของเนื้อหาในเชิงลบ (Negative) มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณกรรมสำคัญในการตรวจสอบ

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สันปี 2559 และปี 2560

	Readability	Tone	AEG	EARN_VOL	SIZE	MB
Tone	.269**					
AEG	.012	.091				
EARN_VOL	-.021	-.079	-.064			
SIZE	-.026	.029	-.282**	-.061		
MB	-.100	.072	-.100	.110	-.172*	
NBSEG	.070	-.111	-.174*	.028	.508**	-.271**

หมายเหตุ: * ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ความสามารถในการอ่าน (Readability) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับโทนของเนื้อหา (Tone) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ 0.269

นอกจากนี้ ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอายุของกิจการ (AGE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.282 กลุ่มธุรกิจ (NBSEG) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MB) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.271 และกลุ่มธุรกิจ (NBSEG) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับขนาดของกิจการ (SIZE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.508

อีกทั้งยังพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MB) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดของกิจการ (SIZE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ

-0.172 และกลุ่มธุรกิจ (NBSEG) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอายุของกิจการ (AGE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.174

ทั้งนี้ไม่พบว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.8 จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือปัญหาการเกิดความสัมพันธ์กันเองของตัวแปร (Gujarati and Porter, 2009, pp. 366-400)

3) ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 1

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาคุณค่าในการสื่อสารของเรื่องสำคัญของการตรวจสอบในบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามสมมติฐานในงานวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงผลได้ ดังนี้

(1) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยใช้ข้อมูลปี 2558 ปี 2559 และปี 2560

การเปรียบเทียบคุณค่าด้านการสื่อสารระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมสำคัญในการตรวจสอบ และรายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณกรรมสำคัญในการตรวจสอบ โดยใช้ข้อมูลปี 2558 - 2560 ซึ่งปี 2558 เป็นรายงานผู้สอบบัญชีแบบเก่าที่ไม่มีวรรณกรรมสำคัญในการตรวจสอบ และปี 2559 กับปี

2560 เป็นรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) เท่ากับ 0.377 กล่าวคือ ตัวแปรทุกตัวในโมเดลสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน (Readability) ได้ร้อยละ 37.70 ซึ่งมีค่าสูงกว่าการศึกษาของ Li (2008, p. 242) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) ร้อยละ 8 แต่ต่ำกว่าการศึกษาของ Smith (2016, p. 56) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) ร้อยละ 62.58 และพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -17.851 แสดงให้เห็นว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือ รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีค่าดัชนี Fog Index น้อยกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ หมายความว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญ

ในการตรวจสอบอ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรณกรรมเรื่องสำคัญในการตรวจสอบหรือมีคุณค่าในการสื่อสารมากกว่า

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% การรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS) มีค่า p-value เท่ากับ 0.010 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -9.593 แสดงว่าการรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือ บริษัทที่มีการรวมธุรกิจจะมีค่าดัชนี Fog Index น้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีการรวมธุรกิจ หมายความว่า รายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีการรวมธุรกิจ อ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ไม่มีการรวมธุรกิจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรวมธุรกิจเป็นการขยายขนาดเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองหรือลดภาระค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีในการดำเนินธุรกิจที่สามารถอธิบายได้โดยใช้คำที่ไม่ซับซ้อน และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ในขณะที่บริษัทที่ไม่มีการรวมธุรกิจอาจมีประเด็นอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงหรือความผันผวนในการดำเนินธุรกิจ จึงอาจต้องมีการใช้คำในประโยคมาก และมีการใช้คำที่ซับซ้อนกว่า

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสามารถในการอ่าน (Readability) สำหรับรายงานผู้สอบบัญชีปี 2558 ปี 2559 และปี 2560

ตัวแปร	Coefficients	t-value	p-value
(Constant)		3.437	.001
NEWOPINION	-17.851	-11.206	.000**
SIZE	-.627	-.332	.740
MB	-.906	-1.042	.299
AGE	.018	.294	.769
EARN_VOL	0.00	.531	.596
NBSEG	1.242	.590	.556
ACQUISITIONS	-9.593	-2.607	.010**
SEO	1.700	.847	.398
BIGN	3.841	2.292	.023*
COMBINED_OP	3.131	1.837	.067
Adjusted R ²	0.377		
Std. Error	11.40		

หมายเหตุ: * ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, two-tailed test

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, two-tailed test

ส่วนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 (BIG N) มีค่า p-value เท่ากับ 0.023 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 3.841 แสดงว่าการที่ผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือถ้าผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจาก BIG 4 จะมีค่าดัชนี Fog Index มากกว่าการที่ผู้สอบบัญชีของบริษัทไม่ได้มาจาก BIG 4 หมายความว่า รายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ผู้สอบบัญชีมาจาก BIG 4 อ่านยากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้มาจาก BIG 4

จากตาราง 5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) เท่ากับ 0.307 กล่าวคือตัวแปรทุกตัวในโมเดลสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับโทนของเนื้อหา (Tone) ได้ร้อยละ 30.70 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง

กับผลการศึกษาของ Smith (2016, p. 56) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) ร้อยละ 37.25

นอกจากนี้ ยังพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.483 แสดงให้เห็นว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับโทนของเนื้อหา (Tone) กล่าวคือรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีโทนของเนื้อหาในเชิงลบ (Negative) มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter)

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของโทนของเนื้อหา (Tone) สำหรับรายงานผู้สอบบัญชีปี 2558 ปี 2559 และปี 2560

ตัวแปร	Coefficients	t-value	p-value
(Constant)		-2.178	.030
NEWOPINION	-.483	-10.078	.000**
SIZE	.072	1.260	.209
MB	.013	.500	.617
AGE	.002	1.258	.210
EARN_VOL	0.00	-.727	.468
NBSEG	-.041	-.653	.515
ACQUISITIONS	-.099	-.898	.370
SEO	-.056	-.932	.352
BIGN	.080	1.582	.115
COMBINED_OP	-.049	-.959	.338
Adjusted R ²	0.307		
Std. Error	0.34		

หมายเหตุ: * ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, two-tailed test

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, two-tailed test

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสามารถในการอ่าน (Readability) สำหรับรายงานผู้สอบบัญชีปี 2559 และปี 2560

ตัวแปร	Coefficients	t-value	p-value
(Constant)		11.820	.000
NEWOPINION	-.950	-3.273	.001**
SIZE	-.667	-1.832	.069
MB	-.126	-.763	.447
AGE	0.00	.004	.997
EARN_VOL	0.00	.093	.926
NBSEG	.853	2.067	.040*
ACQUISITION	-2.272	-3.238	.001**
SEO	.377	.921	.359
BIGN	1.003	3.084	.002**
COMBIND_OP	.321	.946	.345
Adjusted R ²	0.128		
Std. Error	1.83		

หมายเหตุ: * ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, two-tailed test

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, two-tailed test

(2) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยใช้ข้อมูลปี 2559 และปี 2560

การเปรียบเทียบคุณค่าด้านการสื่อสารระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในปีแรกกับปีถัดมา ซึ่งเก็บข้อมูลปี 2559 และปี 2560

จากตาราง 6 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) เท่ากับ 0.128 กล่าวคือ ตัวแปรทุกตัวในโมเดลสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน (Readability) ได้ร้อยละ 12.80 ส่วนอีกร้อยละ 87.20 เกิดจากมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในงานวิจัยครั้งนี้

และยังพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีค่า p-value เท่ากับ 0.001 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.950 แสดงให้เห็นว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (NEWOPINION) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าดัชนี Fog Index หมายถึงรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่อง

สำคัญในการตรวจสอบในปีถัดมา (ปี 2560) มีค่าดัชนี Fog Index น้อยกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในปีแรก (ปี 2559) หมายความว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในปีถัดมา (ปี 2560) อ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในปีแรก (ปี 2559) หรือมีคุณค่าในการสื่อสารมากกว่า

นอกจากนี้ ยังพบว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% การรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS) มีค่า p-value เท่ากับ 0.001 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -2.272 แสดงว่าการรวมธุรกิจ (ACQUISITIONS) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือ บริษัทที่มีการรวมธุรกิจจะมีค่าดัชนี Fog Index น้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีการรวมธุรกิจ หมายความว่า รายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีการรวมธุรกิจ อ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ไม่มีการรวมธุรกิจ อีกทั้งยังพบว่าผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 (BIG N) มีค่า p-value เท่ากับ 0.003

มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.003 แสดงว่าการที่ผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจากสำนักงานสอบบัญชี BIG 4 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือถ้าผู้สอบบัญชีของบริษัทมาจาก BIG 4 จะมีค่าดัชนี Fog Index มากกว่าการที่ผู้สอบบัญชีของบริษัทไม่ได้มาจาก BIG 4 หมายความว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ผู้สอบบัญชีมาจาก BIG 4 อ่านยากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้มาจาก BIG4 ส่วนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่

0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% กลุ่มธุรกิจ (NBSEG) มีค่า p-value เท่ากับ 0.040 และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.853 แสดงว่า กลุ่มธุรกิจ (NBSEG) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าดัชนี Fog Index กล่าวคือรายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีกลุ่มธุรกิจจะมีค่าดัชนี Fog Index มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ไม่มีกลุ่มธุรกิจ หมายความว่า รายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีกลุ่มธุรกิจ อ่านยากกว่า รายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ไม่มีกลุ่มธุรกิจ

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของเนื้อหา (Tone) สำหรับรายงานผู้สอบบัญชีปี 2559 และปี 2560

ตัวแปร	Coefficients	t-value	p-value
(Constant)		-6.098	.000
NEWOPINION	-.021	-.987	.325
SIZE	.023	.869	.386
MB	.015	1.238	.218
AGE	.001	1.496	.137
EARN_VOL	0.00	-.824	.411
NBSEG	-.029	-.961	.338
ACQUISITION	-.023	-.437	.663
SEO	-.028	-.935	.352
BIGN	.030	1.237	.218
COMBINED_OP	.017	.682	.496
Adjusted R ²	0.01		
Std. Error	0.13		

หมายเหตุ: * ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, two-tailed test

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, two-tailed test

จากตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R-Squared) เท่ากับ 0.01 กล่าวคือ ตัวแปรทุกตัวในโมเดลสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับโทนของเนื้อหา (Tone) ได้เพียงร้อยละ 1.00 ส่วนอีกร้อยละ 99.00 เกิดจากมีตัวแปรอื่นๆที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในงานวิจัยครั้งนี้

ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี (NEWOPINION) ไม่มี

ความสัมพันธ์กับโทนของเนื้อหา (Tone) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งหมายความว่าโทนของเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของ ปี 2559 และปี 2560 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีถัดมามีโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบที่ไม่แตกต่างกันกับรายงานผู้สอบบัญชีปีแรก ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้สอบบัญชีใช้โทน

ของเนื้อหาในการสื่อสารเป็นแบบเดิม และเรื่องที่น่าเสนอในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีเป็นประเด็นเดิมจึงทำให้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

1. ความสัมพันธ์ของรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) กับความสามารถในการอ่าน (Readability)

จากผลการศึกษาที่พบว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) อ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) สอดคล้องกับ Smith (2016, pp. 1-56) ที่ได้ศึกษาคุณค่าในการสื่อสารของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น พบว่าหลังจากที่นำมาตราฐาน ISA 700 มาบังคับใช้ทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีสามารถอ่านได้เข้าใจเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในปีถัดมาอ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีแรก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้สอบบัญชีมีประสบการณ์ในการแสดงความคิดเห็นสำหรับวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมาแล้ว จึงทำให้ผู้สอบบัญชีมีการใช้คำต่อประโยคและซับซ้อนน้อยลง

2. ความสัมพันธ์ของรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) กับโทนของเนื้อหา (Tone)

จากผลการศึกษาที่พบว่า รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีโทนของเนื้อหาในเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) สอดคล้องกับ Smith (2016, pp. 1-56) ที่ได้ศึกษาคุณค่าในการสื่อสารของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น พบว่าหลังจากที่นำมาตราฐาน ISA 700 มาบังคับใช้รายงานของผู้สอบบัญชีมีลักษณะการใช้คำในรายงานผู้สอบบัญชีที่เป็นเชิงลบและคำที่เป็นกลางสูงขึ้น

ส่วนรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีถัดมา มีโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบที่ไม่แตกต่างกันกับรายงานผู้สอบบัญชีปีแรก

ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้สอบบัญชีใช้โทนของเนื้อหาในการสื่อสารเป็นแบบเดิม และเรื่องที่น่าเสนอในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีเป็นประเด็นเดิมจึงทำให้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในอนาคต

1) ความสัมพันธ์ของรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) กับความสามารถในการอ่าน (Readability)

จากผลการศึกษาที่ว่าหน้ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ทำให้รายงานผู้สอบบัญชีอ่านง่ายมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ซึ่งจะส่งผลให้คุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชีเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น นักลงทุน สามารถอ่านรายงานของผู้สอบบัญชีที่เป็นสิ่งที่ผู้สอบบัญชีต้องการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มการสื่อสารระหว่างผู้สอบบัญชีกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลและผู้บริหารทำให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลให้ความสนใจการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้นส่งผลให้ผู้สอบบัญชีใส่ใจเรื่องที่จะสื่อสารเป็นพิเศษ ดังนั้นการที่ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลส่งเสริมให้มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) นั้นมีประโยชน์ต่อการสื่อสารอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีได้ใช้ดุลยพินิจในการสอบบัญชีมากยิ่งขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในหน้าผู้สอบบัญชีต่อไป

2) ความสัมพันธ์ของรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) กับโทนของเนื้อหา (Tone)

จากผลการศึกษาที่ว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีโทนของเนื้อหาในเชิงลบ (Negative) มากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอบบัญชีจะต้องให้ความเห็นสำหรับเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระ

สำคัญ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลควรให้คำแนะนำ ให้ความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะ ความหมาย และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ว่าเป็นเรื่องที่เสี่ยงที่สุดของกิจการจึงมีโทษของเนื้อหาในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้หมายความว่ากิจการนั้น ๆ มีความผิดปกติแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่พบว่าโทษของเนื้อหาในรายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของปี 2559 และ 2560 ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการกำหนดรูปแบบและคำที่ใช้ในรายงานผู้สอบบัญชีที่ค่อนข้างตายตัว แม้ในส่วนของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะไม่ได้กำหนดรูปแบบและคำที่ใช้ที่ค่อนข้างตายตัวเหมือนวรรคอื่น ๆ แต่ก็พบว่ารูปแบบและคำที่ใช้ในวรรคนี้ก็ยังไม่มีความ

หลากหลาย จึงอาจส่งผลให้คุณค่าด้านการสื่อสารของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบนี้ไม่ได้เป็นไปดังที่ตั้งใจไว้ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลจึงควรส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีหลีกเลี่ยงคำที่เป็นศัพท์เฉพาะทางการบัญชีหรือการเงินที่ยากต่อการทำความเข้าใจ และเขียนในรูปแบบที่เป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชี (Coram, et al., 2011, pp. 1-24) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปในการศึกษานี้ได้พัฒนาการศึกษาจาก Smith (2016, pp. 1-56) ซึ่งการศึกษาครั้งต่อไปควรทบทวนการศึกษาของ Smith (2019, pp. 1-56) ซึ่งมีการใช้ตัวแปรเพิ่มเติมจากการศึกษาเดิมในปี 2016 อีก 1 ตัวแปร คือจำนวนความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ระบุอยู่ในรายงานผู้สอบบัญชี (The Number of Audit Risks Included in the Audit Report) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณค่าด้านการสื่อสารของรายงานผู้สอบบัญชีอย่างแท้จริงมากขึ้น

บรรณานุกรม (Bibliography)

- BOT. (2015). **Annual Reports: Thai Economic outlook 2015**. Retrieved March 13, 2017, from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/Annual_Y58_T.pdf
- Coram, P. J., Mock, T. J., Turner, J. L. and Gray, G. L. (2011). The communicative value of the auditor's report. **Australian Accounting Review**, 21(3), 235-252.
- Dell'Acqua, A., Etro, L., Teti, E. and Resmini, F. (2016). Corporate Governance and cost of equity: empirical evidence from Latin American companies. **Corporate Governance International Journal of Business in Society**. 16(5), pp.831-848.
- Federation of Accounting Professions. (2015). **Reporting on audited financial statements – new and revised auditor reporting standards and related conforming amendments**. Retrieved March 11, 2017, from <http://www.tfac.or.th/Article/Detail/67820>
- Federation of Accounting Professions. (2016). **Thai Auditing Standards No. 701**. Retrieved March 19, 2017, from <http://www.tfac.or.th/upload/9414/4x9uV7CGE1.pdf>
- Federation of Accounting Professions. (2018). **Thai Auditing Standards No. 260**. Retrieved December 19, 2018, from <http://www.tfac.or.th/upload/9414/jYur2XHiSh.pdf>
- Gujarati, N. D. and Porter, C. D. (2009). **Basic econometrics** (5th ed.). Boston: McGraw-Hill Irwin.
- Li, F. (2008). Annual report readability, current earnings and earnings persistence. **Journal of Accounting and Economics**, 45(2-5), 221-247.
- Seely, J. (2013). **Oxford guide to effective writing and speaking: How to communicate clearly**. U.K.: Oxford University Press.

- SET. (2017). **Outstanding securities**. Retrieved March 19, 2017, from <https://www.set.or.th/set/marketstatistics.do?language=en&country=US>
- Smith, J. and Smith, N. (1971). Readability: A measure of the performance of the communication function of financial reporting. **The Accounting Review**, 46(3), 552-561.
- Smith, K. W. (2016). **Tell Me More: A content analysis of expanded auditor reporting in the United Kingdom**. Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University, Virginia.
- Smith, K. W. (2019). **Tell Me More: A content analysis of expanded auditor reporting in the United Kingdom**. Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University, Virginia.
- Tangruearnrat, C. (2015a). The value of new auditor's report. **Journal of Accounting Profession**, 11(31), 26-44.
- Tangruearnrat, C. (2015b). Key Aspects and Applications of Key Audit Matters. **Journal of Accounting Profession**, 11(32), 110-127.